

Ekspertyza ornitologiczno-chiropterologiczna dotycząca gniazdowania ptaków i/bądź rozrodu nietoperzy w budynku przy ulicy Żwirki i Wigury 24 w Mikołowie, w którym zaplanowano prace termomodernizacyjne oraz o wymaganej kompensacji przyrodniczej

Dokument przygotowano dla Zakładu Gospodarki Lokalowej z siedzibą przy ul. Kolejowej 2 w Mikołowie.

dr inż. Damian G. Wiehle

Ekspert w zakresie ornitologii,
ocen oddziaływania inwestycji na środowisko

Kraków, 30 września 2021 r.

1. Opis budynku

Przedmiotem ekspertyzy ornitologiczno-chiropterologicznej był jednosegmentowy, wolnostojący budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Żwirki i Wigury 24 w Mikołowie na działce o nr ewid. 2709/59, bliźniaczej konstrukcji do nr 20 (ryc. 1). Wybudowany został w 1969 roku. Posiada pięć kondygnacji, jedną klatkę schodową i jest podpiwniczony. Pokryty został jednospadowym dachem o niewielkim nachyleniu połaci i zamkniętym, niedostępnym stropodachem (fot. 1-4). Jego wewnętrzna przestrzeń waha się w granicach 0,35-0,50 m. Stropodach jest wentylowany przez szereg 7 otworów umieszczonych na przeciwległych sobie elewacjach - zachodniej oraz wschodniej, które zabezpieczone są kratkami.

Budynek stoi w drugim rzędzie bloków odsunięty od ruchliwej ulicy Żwirki i Wigury prowadzącej do centrum miasta, w strefie przedmiejskiej o zwartej zabudowie. Od strony północnej sąsiaduje z terenami przemysłowymi, które obsadzone są wysoką zielenią maskującą. W roku ubiegłym w ramach realizacji projektu z budżetu obywatelskiego miasta pn. "O'Rety! Budki lęgowe dla jerzyków", zamontowano na elewacji północnej w sumie 6 podwójnych drewnianych budek lęgowych dla jerzyków *Apus apus*, które w bieżącym sezonie lęgowym (2021) nie zostały zasiedlone przez ptaki (fot. 5).

2. Status remontu

Rozpoczęcie prac termomodernizacyjnych budynku zaplanowano w okresie jesienno-zimowym 2021/22 r. i obejmować będą:

- ocieplenie wszystkich elewacji od zewnątrz styropianem o grubości warstwy 14 cm;
- nałożenie tynku silikatowego na ocieplone elewacje.

Ryc. 1. Mikołów, ul. Żwirki i Wigury 24. Ramką koloru żółtego zaznaczono oceniany budynek nr 24, stanowiący przedmiot ekspertyzy ornitologiczno-chiropterologicznej (źródło: <http://www.polska.e-mapa.net>)

Fot. 1. Mikołów, ul. Żwirki i Wigury 24. Widok elewacji wschodniej budynku stanowiącego przedmiot ekspertyzy

Fot. 2. Mikołów, ul. Żwirki i Wigury 24. Widok elewacji zachodniej budynku stanowiącego przedmiot ekspertyzy

3. Wyniki kontroli budynku pod kątem ptaków i nietoperzy

Budynek poddano oględzinom w dniach 17 i 24 września 2021 r. w celu ustalenia czy nie jest on zasiedlony przez ptaki i/lub nietoperze oraz czy jego poszczególne elementy nie stanowią siedliska lęgowego ptaków lub rozrodu nietoperzy. Wszystkie elewacje, dach, pionowe ciągi kominowo-wentylacyjne, opasowania blacharskie, miejsca zamontowania rynien, rur spustowych, parapetów, balkony i in. poddano oględzinom przy użyciu lornetki o parametrach optycznych 10 x 42 oraz lunety ornitologicznej o 32-krotnym przybliżeniu. Wykonano dokumentację fotograficzną. Zwrócono uwagę na potencjalne otwory, a także wszystkie głębsze ubytki tynku widoczne z ziemi.

W wyniku przeprowadzonych obserwacji nie stwierdzono obecności ptaków i nietoperzy w obrębie budynku, w tym również żadnych śladów (odchodów, starych gniazd, piór, martwych osobników) świadczących o wykorzystywaniu ocenianego obiektu do lęgów/rozrodu przez te kręgowce obecnie i w przeszłości. Budynek pomimo złego stanu technicznego elewacji, która wymaga remontu, i widocznych otworów wentylacyjnych od stropodachu nie jest zasiedlony przez ptaki. Dotyczy to także nietoperzy. Pokrycie dachu, kominy, opasowania blacharskie, kosze spustowe rynien pionowych, balkony i in. elementy konstrukcji nie budzą zastrzeżeń z perspektywy ochrony siedlisk zwierząt objętych ochroną ścisłą w rozumieniu ustawy

o ochronie przyrody oraz rozporządzenia Ministra Środowiska ws. listy gatunków kręgowców objętych ochroną prawną.

Podczas przeprowadzonych kontroli obserwowano jedynie przelatujące gołębie miejskie *Columba livia* forma *urbana* w bezpośrednim sąsiedztwie. Głównym miejsce lęgów tego częściowo chronionego gatunku jest budynek sąsiedni o nr 22. Tam, poza kilkoma pustymi gniazdami naliczono łącznie do 47 os. przesiadujących na dachu. Jednak z racji sąsiedztwa ocenianego budynku względem nr 22, gdzie wiosną odbywają się lęgi gołębi miejskich, niektóre wpusty w elewacji opiniowanego obiektu należy w ramach prac przygotowawczych do planowanej termomodernizacji trwale zaślepić. Dotyczy to wszystkich otworów wentylacyjnych na elewacjach zachodniej i wschodniej.

Fot. 3-4. Mikołów, ul. Żwirki i Wigury 24. Widok elewacji południowej (z lewej) i północnej z zamontowanymi budkami lęgowymi dla jerzyków ((z prawej), budynku stanowiącego przedmiot ekspertyzy

4. Zalecenia

W trakcie oceny ornitologiczno-chiropterologicznej pod kątem stopnia zasiedlenia przedmiotowego budynku przy ul. Żwirki i Wigury 24 w Mikołowie przez ptaki i/bądź nietoperze, nie stwierdzono gniazdowania ptaków, obecności czy rozrodu nietoperzy. Stwierdzono jedynie obecność gołębi miejskich, których lęgi (jaja i pisklęta w gniazdach) podlegają ochronie zgodnie z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska ws. listy gatunków kręgowców objętych ochroną prawną. Dlatego też, z racji planowanej termomodernizacji należy

jednak zabezpieczyć budynek w okresie jesienno-zimowym 2021/22 na okres zaplanowanych prac w następujący sposób:

- zdemontować bądź trwale zasłonić na czas remontu znajdujące się na elewacji północnej budki podwójne dla jerzyków, które mogą zostać zasiedlone z początkiem maja 2022 r. przez osobniki powracające z zimowisk. Jeżeli harmonogram prac pozwoli zakończyć ocieplenie tej elewacji do połowy kwietnia 2022 r., budki te nie muszą być demontowane czy zasłonięte przed ptakami. W trakcie realizacji prac należy pamiętać, by budki dla jerzyków wpasować w warstwę styropianu, a wystające elementy pokryć docelowym tynkiem;
- trwale pozatykać wnęki od otworów wentylacyjnych znajdujących się na elewacjach - zachodniej i wschodniej, pod kątem uniemożliwienia gniazdowania w tych miejscach gołębiom miejskim. W tym celu należy włożyć ciasno spasowane kawałki styropianu stabilizując je, pianką montażową.

Mając powyższe na uwadze, zaistniała sytuacja nie daje formalno-prawnych podstaw do informowania Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach o rozpoczęciu planowanych prac termomodernizacyjnych, jeżeli ww. zalecenia zaproponowane przez autora Zleceńodawca uwzględni w okresie jesienno-zimowym (do 28.02.2022 r.). Dotyczy to również braku konieczności złożenia wniosku o uchyleniu obowiązujących zakazów ustawy o ochronie przyrody oraz rozporządzenia Ministra Środowiska ws. listy gatunków kręgowców objętych ochroną prawną.

Sporządzoną ekspertyzę należy zachować jako uzupełnienie dokumentacji związanej z planowaną termomodernizacją.

Fot. 5. Mikołów, ul. Żwirki i Wigury 20. Widok 6 budek lęgowych dla jerzyków zamontowanych na elewacji północnej, budynku stanowiącego przedmiot ekspertyzy